

శ్వేత పత్రం -10

రాష్ట్ర ఆర్థిక పరిస్థితి-ఆర్థిక వృద్ధి

అశాస్త్రీయ విభజనతో నష్టపోయిన రాష్ట్రాన్ని పునర్నిర్మించుకోవడానికి చమటోడుస్తున్నాం. అనేక సవాళ్లు ఎదురయ్యాయి. విభజన ఒప్పందం-2014లోని హామీలను అమలు చేస్తామని నాటి ప్రధాని పార్లమెంటు సాక్షిగా ఇచ్చిన హామీలను నేడు కేంద్రం అమలు చేయడం లేదు. అక్కసుతో సహాయ నిరాకరణకు దిగింది. ప్రత్యేక హోదా సహా సాధించాల్సినవి చాలా ఉన్నాయి. కేంద్ర సహాయనిరాకరణతో రాష్ట్ర పునర్నిర్మాణానికి అవరోధాలు ఏర్పడ్డాయి. కేంద్రం వివక్ష ప్రదర్శిస్తున్నా, కుట్రపూరితంగా వ్యవహరిస్తున్నా ఆంధ్రప్రదేశ్ అభివృద్ధి పథం నుంచి వైదొలగలేదు. సంక్షోభంలోనే పరిష్కారం వెదుక్కునే విధానాన్ని పాటిస్తూ, సవాళ్లు అధిగమిస్తూ సాంఘిక, రాజకీయ, ఆర్థికాభివృద్ధికి ఒక దార్శనికతతో పనిచేస్తున్నాం.

- అందుబాటులో ఉన్న వనరుల సాయంతో స్వల్ప కాలిక, దీర్ఘకాలిక లక్ష్యాల సాధన. అందుకు సమగ్ర ప్రణాళిక రూపకల్పన చేసుకున్నాం.
- విభజన సంక్షోభాన్ని అవకాశంగా మలుచుకున్నాం. 'సూర్యుడు ఉదయిస్తున్న ఆంధ్రప్రదేశ్' స్ఫూర్తితో కష్టపడి పనిచేశాం. 2014-15తో 9.2% ఉన్న రాష్ట్ర వృద్ధిరేటు మనందరి కష్టంతో 2015-16లో 10.06%గా నమోదవుతూ వస్తోంది. 2016-17లో 11.7%, 2017-18లో 11.22%గా నమోదైంది.
- గత నాలుగేళ్లుగా ఆంధ్రప్రదేశ్ 10.52 సుస్థిర వృద్ధిరేటుతో బెస్ట్ ఎకనమిక్ పెర్ఫామర్ గా మారింది. ఇదే సమయంలో భారత్ వృద్ధిరేటు 7.3%, తెలంగాణ వృద్ధిరేటు 9.7% మాత్రమేనని గమనించాలి.

- ప్రస్తుత ధరలలో చూస్తే ఏటికేడు రాష్ట్ర ఆర్థిక పరిస్థితి గణనీయంగా మెరుగుపడుతోంది. 2013-14లో రూ. 4.64 లక్షల కోట్లుగా ఉన్న ఆదాయం 2017-18 నాటికి రూ.8.04 లక్షల కోట్లకు పెరిగింది. నాలుగేళ్ల వ్యవధిలో రూ.3.4 లక్షల కోట్లు (73%)కు పెరిగింది.
- ఆంధ్రప్రదేశ్ ను, తెలంగాణను (58.32 : 41.68) జనాభా నిష్పత్తిలో విభజించారు. ఇదే సమయంలో GSDP చూస్తే రెండు రాష్ట్రాలకు వ్యత్యాసం రూ.12,692 కోట్ల (1.4%). ప్రస్తుత ధరలతో పోలిస్తే గత నాలుగేళ్లుగా ఆంధ్రప్రదేశ్ సుస్థిరమైన అభివృద్ధి వల్ల సరాసరి వృద్ధిరేటు 14.72%గా నమోదైంది.(2014-15 & 2017-18). GSDP కాంట్రీబ్యూషన్ చూస్తే 2017-18లో ఏపీ 52.3, తెలంగాణ 47.7%గా నమోదైంది. అంటే 71,216 (4.6%) వ్యత్యాసం ఉంది.

రాష్ట్ర పునర్వ్యవస్థీకరణ సంబంధిత అంశాలు:

పునర్విభజన పేరుతో ఆంధ్రప్రదేశ్ కు చేసిన అన్యాయాన్ని ఉదహరించాలంటే ఈ కొన్ని విషయాలు ఇక్కడ ప్రస్తావించాలి.

- 58% జనాభా ఉన్న ఆంధ్రప్రదేశ్ కు 46% రెవెన్యూ లభించే విధంగా విభజన చేశారు.
- ఆస్తులను భౌగోళికంగా అవి ఎక్కడ ఉంటే వారికే చెందుతాయని చట్టంలో పేర్కొన్నారు. అప్పులను మాత్రం జనాభా ప్రాతిపదికన విభజించారు. ఇక్కడే ఆంధ్రప్రదేశ్ నష్టపోయింది.
- ఉమ్మడి రాష్ట్ర పెన్షన్ల భారాన్ని జనాభా ప్రాతిపదికన విభజించారు.
- విద్యుత్తును వినయోగం ప్రాతిపదికన కేటాయించారు.
- పన్నుల వాపసును, రుణభారాన్ని జనాభా ప్రాతిపదికన కేటాయించారు. డిఫర్డ్ ట్యాక్స్ కలెక్షన్లను ప్రాంతాల వారీగా ఆస్తుల ఆధారంగా ఇచ్చారు. ఆస్తులన్నీ హైదరాబాద్ లోనే ఉండిపోయిన విషయం తెలిసిందే. ఇలా ఆంధ్రప్రదేశ్ భారీ స్థాయిలో రూ.3,800 కోట్లు నష్టపోయింది.

- ఆంధ్రప్రదేశ్ రాజధానిని కోల్పోయింది. సంస్థలు, ఉత్పాదక కేంద్రాలు, సేవారంగ కేంద్రాలను కోల్పోయింది. కరవులు, తుఫాన్లు మాత్రం వారసత్వంగా వచ్చాయి.

కేంద్రం నుంచి రాష్ట్రానికి రావాల్సినవి కేంద్రం ఇచ్చింది

- a). 2014-15 లో రెవెన్యూ లోటు రూ. 16,078.76 కోట్లు రూ.3,979.50 కోట్లు
 - b) రాజధాని నిర్మాణానికి గ్రాంటు రూ.39,937 కోట్లు రూ.1,500 కోట్లు
 - c) వెనుకబడిన 7 జిల్లాలకు ... రూ 24,350 రూ.1,050 కోట్లు
- వీటితో పాటు వ్యయం చాలా ఎక్కువ ఉన్నప్పటికీ పోలవరం ప్రాజెక్టు రూ.6,727 కోట్లు, విజయవాడలో వాననీటి డ్రైనేజీకి రూ.460 కోట్లు, గుంటూరులో డ్రైనేజీకి రూ.540 కోట్లు మాత్రమే కేంద్రం ఇచ్చింది.
- మొత్తం కేంద్రం ఇవ్వాలిన్నవి రూ.80,365.76 కోట్లు అయితే ఇప్పటి వరకు ఇచ్చింది రూ. 14,256 కోట్లు

- ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్వ్యవస్థీకరణ చట్టం-2014 ప్రకారం ఇవ్వాలిన్న నిధులు ఇవ్వకుండా కేంద్రం ఎంత వివక్ష చూపిస్తోందో, ఎలా సహాయనిరాకరణ చేస్తున్నదో పైన చెప్పిన లెక్కలే ప్రబల సాక్ష్యం. ఇటువంటి ప్రతికూల పరిస్థితులలో మన ఆర్థిక పరిస్థితిని మెరుగుపర్చుకోవడానికి ఎంతో కష్టపడుతున్నాం.

రాష్ట్ర ఆర్థిక వ్యవస్థ స్వభావం

- మనది ప్రధానంగా వ్యవసాయ ఆర్థిక వ్యవస్థ. ఉమ్మడి రాష్ట్రంలో GSDP కి వ్యవసాయం 2013-14లో 23% ఆదాయం సమకూర్చింది. విభజన సమయంలో 30.2%కు చేరింది. 2017-18కి 34.4%కు చేరింది. అశాస్త్రీయ విభజనతో సేవారంగం నష్టపోయింది.
- కరవులు, తుఫాన్లు రాష్ట్రాన్ని వెన్నంటి వస్తున్న వైపరీత్యాలు. 13 జిల్లాలలో అనంతపురము, చిత్తూరు, కర్నూలు, కడప, ప్రకాశం తరచూ కరవు బారినపడే

జిల్లాలు. రాష్ట్రంలో సగటు వర్షపాతం 966 మి.మీ. అత్యధికంగా నైరుతి రుతుపవనాల వల్లనే వర్షాలు పడుతున్నాయి. గత నాలుగేళ్లుగా లోటు వర్షపాతం నమోదవుతోంది. ఈ ఏడాది 2018-19లో 31.8% లోటు వర్షపాతం నమోదైంది.

- రాజస్థాన్, కర్నాటక తర్వాత మన రాష్ట్రం అత్యధికంగా కరువు బారిన పడే 3వ రాష్ట్రం. కరవు మన ఆర్థిక వ్యవస్థను తీవ్ర ప్రభావితం చేస్తోంది. అయినప్పటికీ ఈ నాలుగేళ్లలో వ్యవసాయం, అనుబంధ రంగాల్లో మూడేళ్లుగా 11% వృద్ధి రేటు సాధించాం. ఇదే సమయంలో ఈ రంగాల్లో జాతీయ వృద్ధి రేటు కేవలం 2.4% మాత్రమే.
- ప్రస్తుత ధరల ప్రకారం చూస్తే వ్యవసాయ, అనుబంధ రంగాల వల్ల 2014-15లో రూ. 1.28 లక్షల కోట్లు వస్తే 2017-18 నాటి రూ. 2.53 లక్షల కోట్లకు చేరింది. అంటే ఈ నాలుగేళ్లలో వ్యవసాయం, అనుబంధ రంగాల వల్ల పెరిగిన ఆదాయం 1.25 లక్షల కోట్లు. అంటే దాదాపు రెట్టింపు (97%). ప్రభుత్వం వ్యవసాయం, అనుబంధ రంగాలపై ప్రత్యేక దృష్టిపెట్టడం వల్లనే రైతుల ఆదాయం దాదాపు రెట్టింపు సాధ్యమైంది.
- ఇదే సమయంలో పరిశ్రమల రంగం ఆదాయం 2013-14లో రూ. 1.07 లక్షల కోట్లు ఉంటే, 2017-18 నాటికి ప్రభుత్వ కృషితో రూ.1.62 కోట్లకు చేరింది. అంటే నీకరంగా రూ. 0.55 లక్షల కోట్లకు పెరిగింది (51%).
- రాష్ట్రంలో సేవారంగం ద్వారా ఆదాయం గణనీయంగా పెరుగుతోంది. 2013- 14లో సర్వీసు సెక్టర్ లో ఆదాయం రూ. 1.90 లక్షల కోట్లు కాగా 2017-18కి రూ. 3.30 లక్షల కోట్లకు చేరింది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వ చొరవతో ఏర్పాటైన NIT, IIT, IIM, iiSc వల్ల, పరిపాలనను హైదరాబాద్ నుంచి అమరావతికి మార్చడం వల్లనే సేవారంగంలో పురోగతి సాధ్యమైంది.
- సేవారంగం ద్వారానే ఎక్కువ పన్ను రాబడి, అత్యధిక తలసరి ఆదాయం సమకూరతాయి. ఆంధ్రప్రదేశ్ కు సేవారంగం ద్వారా 43% ఆదాయం వస్తోంది. అయితే తెలంగాణ లో 61%, తమిళనాడులో 53.36% , కర్నాటకలో 66.27% కంటే మన రాష్ట్రంలో సేవారంగం ద్వారా రాబడి చాలా తక్కువ. ఇదే సమయంలో మన దేశ సగటు 53.85%గా ఉంది.

- వ్యవసాయ ఆధారిత ఆర్థిక వ్యవస్థలుగా ఉన్న ఈ రాష్ట్రాలు సేవారంగంలో అభివృద్ధి చెందడం వల్లే తలసరి ఆదాయాన్ని బాగా పెంచుకున్నాయి.
- ఉమ్మడి రాష్ట్రంలో 2013-14లో తలసరి ఆదాయం రూ.89,214 కోట్లు. పదమూడు జిల్లాల ఆంధ్రప్రదేశ్ లో రూ.82,870 గా ఉండేది. ఇదే సమయంలో తెలంగాణ తలసరి ఆదాయం 1,12,162 కోట్లు ఉందని గ్రహించాలి.
- 2014-15లో ఆంధ్రప్రదేశ్ తలసరి ఆదాయం జాతీయ తలసరి ఆదాయం కంటే 8.4% ఎక్కువ. అదే 2017-18లో జాతీయ తలసరి ఆదాయం కన్నా 25.9% అధికం. ఏటికేడు తలసరి ఆదాయం పెరుగుదల 2014-15లో 13.31%, 2015-16లో 14.24%, 2015-16లో 14.24% 2017-18లో 15.2%, 2017-18లో 14.87% ఎక్కువగా ఉంది. నాలుగేళ్ల వ్యవధిలో సగటున రూ.59,154 (71%) తలసరి ఆదాయం పెరిగింది.
- దేశంలో సరాసరి తలసరి ఆదాయం రేటు 14.4%గా ఉన్నప్పటికీ, ఆంధ్రప్రదేశ్ తలసరి ఆదాయం రూ.1.42 లక్షలు మాత్రమే ఉంటూ, ఇతర దక్షిణాది రాష్ట్రాలకంటే తక్కువగా నమోదైంది. దక్షిణాది మూడు రాష్ట్రాల తలసరి ఆదాయం రూ.1.8లక్షల పైనే ఉంది. వాటితో పోలిస్తే, ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ఒక్కో వ్యక్తికి రూ.38,000 తక్కువగా తలసరి ఆదాయం నమోదైంది.
- హైదరాబాద్ నుంచి అమరావతికి ఆఫీసుల తరలింపు, ఉద్యోగుల వేతన స్కేళ్ల రివిజన్, 2015-16 నుంచి పదవీ విరమణ చేసిన ఉద్యోగులకు పెన్షన్ల చెల్లింపు, రాష్ట్ర ప్రభుత్వ సంక్షేమ పథకాలకు వ్యయం కారణంగా రెవెన్యూ వ్యయం పెరిగింది.
- ఆంధ్రప్రదేశ్ సహా దేశంలోని 11 రాష్ట్రాలలో ఏర్పడిన రెవెన్యూ లోటును భర్తీ చేయాలని 14వ ఆర్థిక సంఘం సిఫారసు చేసింది. రావాల్సిన 1,91,824 కోట్లకు గాను ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వానికి వచ్చింది కేవలం రూ.22,122 కోట్లు (11.53%) మాత్రమే. కానీ రెవెన్యూలోటు ఆర్థిక సంఘం చెప్పినంతకంటే ఎక్కువే ఉంది.

- 14వ ఆర్థిక సంఘం 2015-16లో రూ.6,609 కోట్లు ఇవ్వాలని సిఫారసు చేయగా అంతే మొత్తంలో నిధులు వచ్చాయి. చూపిన లెక్కల ప్రకారం రెవెన్యూ లోటు రూ.7,301 కోట్లు వుండగా, వాస్తవిక లోటు రూ.13,910 కోట్లు ఉంది. 2016-17లో ఆర్థిక సంఘం సిఫారసుల మేరకు రూ.4,930 కోట్లు వచ్చాయి. లెక్కల్లో చెప్పినట్లుగా రూ.17,231 కోట్ల ద్రవ్యలోటు ఉంది. వాస్తవిక లోటు రూ.22,161 కోట్లు. 2017-18లో రూ.4,430 కోట్లు కేంద్రం నుంచి రాగా ద్రవ్యలోటు రూ.16,152 కోట్లుగా ఉంది. వాస్తవిక లోటు రూ.20,582 కోట్లుగా తేలింది.
- పదునాలుగవ ఆర్థిక సంఘం చెప్పిన సంఖ్యకంటే వాస్తవిక ద్రవ్యలోటు అధికంగా ఉంది. 2014-15లో ద్రవ్యలోటు రూ.16,078 కోట్లు (ఆర్థీ గ్రాంటు రూ.2,303 కోట్లు మినహాయించి). తర్వాతి సంవత్సరాలలో అదే రెవెన్యూ లోటు కొనసాగింది.

అప్పుల స్థితి గతులు

- ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రానికి అప్పులు, రుణభారాల విషయంలో ప్రత్యేక పరిస్థితి. విభజనానంతరం ప్రజలకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చేసిన వాగ్దానాల మేరకు నిర్వర్తించాల్సిన ఆర్థికపరమైన హామీలు ఎన్నో ఉన్నాయి. కానీ నూతన ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రయాణం ద్రవ్యలోటుతో ప్రారంభమైంది.లోటును పూడ్చుకోవడానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి అప్పుచేయక విధి లేని పరిస్థితి ఏర్పడింది. విభజన తర్వాత ఆంధ్రప్రదేశ్, తెలంగాణ రాష్ట్రాల మధ్య ఆస్తులు, అప్పుల పంపకం జరగలేదు. ఆర్థిక చెల్లింపులు, రుణ భారాలు ఉన్నాయి.
- ఉమ్మడి ఆంధ్రప్రదేశ్ లో 2013-14 GSDP లో రుణాల నిష్పత్తి చూస్తే ఆర్థిక సంఘం చెప్పిన పరిధిలోనే ఉన్నాయి. కానీ రాష్ట్ర విభజన వల్ల 2013-14లో 22.22%గా ఉన్న నిష్పత్తి, 2014-15 నాటికి 27.91%కు చేరాయి. చెల్లించాల్సిన రుణభారం 13జిల్లాల ఆంధ్రప్రదేశ్ మీద ఎక్కువ పడింది.
- ఎంతో రుణ భారం ఉన్నప్పటికీ ప్రజలమీద భారం వేయకుండా అభివృద్ధి ద్వారా ఆదాయ వనరులను సమీకరించుకోవడానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రయత్నిస్తోంది. గత నాలుగేళ్లలో పెన్షన్ల చెల్లింపునకు రూ.20,466 కోట్లు, రైతు రుణమాఫీకి రూ.14,926 కోట్లు వ్యయం

చేసింది. స్వయం సహాయక సంఘాలకు రూ. 10,018 కోట్ల రుణమాఫీ చేసింది. జలవనరులకు రూ.37,205 కోట్లు వ్యయం చేసింది. రేషన్ బియ్యం సబ్సిడీ కింద రూ.8,817 కోట్లు ఖర్చు చేసింది. మొత్తం రూ. 91,432 కోట్లు వ్యయం చేసింది.

- రెవిన్యూ రాబడిని,జిఎస్ డిపి వృద్ధిని, కేపిటల్ ఎక్స్ పెండిచర్ ను పెంచుకునేందుకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం శాయశక్తులా ప్రయత్నించినప్పటికీ, కొత్తరాష్ట్రం పునర్నిర్మాణానికి భారీఎత్తున నిధులు కావాల్సివుంది. అందుకే రాష్ట్రం తన ఆర్థిక వనరులను విస్తృతం చేసేందుకు అనేక విధాల ప్రయత్నిస్తోంది. దాని ఫలితంగానే రెవిన్యూలో, ఫిస్కల్ ఏరియాస్ లో రుణభారం,లోటు పెరగడం జరిగింది. కేంద్రం ఇచ్చిన హామీలను నెరవేర్చక పోవడం వల్లే రెవిన్యూ లోటు, ద్రవ్యలోటు పెరగడానికి కారణం అయ్యింది.

గత 4ఏళ్లలో ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం సాధించిన విజయాలు:

- సంక్షేమంలో,మానవ వనరుల అభివృద్ధిలో,గ్రామీణ మౌలిక వసతుల కల్పనలో మరియు భారీ ఆర్థిక సదుపాయాల అభివృద్ధికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చేసిన పనుల ఫలితాలు గత నాలుగేళ్లలో అందరికీ స్పష్టంగా కనిపిస్తున్నాయి. గృహాలకు విద్యుదీకరణలో, ఎల్ పిజి గ్యాస్ కనెక్షన్లలో, ఓడిఎఫ్ లో రాష్ట్రం సంతృప్త స్థాయికి చేరింది, గ్రామీణ రోడ్ కనెక్టివిటీలో,గ్రామాలలో అంతర్గత రహదారులను సిమెంట్ రోడ్లుగా మార్చడంలో,ఎల్ ఈడి బల్బుల పంపిణీలో సంతృప్త స్థాయికి చేరకుంటున్నాం. 2014మే నెలలో విద్యుత్ కొరత రాష్ట్రంగా ఉన్న ఆంధ్రప్రదేశ్ ను మిగులు విద్యుత్ రాష్ట్రంగా చేశాం. రాబోయే రెండేళ్లలో 100% ఫైబర్ కనెక్టివిటీకి, 100% తాగునీటి సరఫరాకు ప్రణాళికలు రూపొందించాం.
- కేంద్ర ప్రభుత్వం నుంచి అరకొర తోడ్పాటు ఉన్నప్పటికీ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఇన్ని విజయాలు సాధించడం నిజంగా ఘనతే. ఉదాహరణకు స్వచ్ఛభారత్ మిషన్ కింద కేంద్ర ప్రభుత్వం పట్టణాలలో ఒక్కో మరుగుదొడ్డికి కేవలం రూ.4వేలు మాత్రమే ఇవ్వగా, రాష్ట్రప్రభుత్వం అదనంగా రూ.11వేలు అందించి అందరికీ ఆత్మగౌరవం ఉండేలా ప్రత్యేక

శ్రద్ధపెట్టింది. అదేవిధంగా గ్రామాలలో ఒక్కో కుటుంబానికి మరుగుదొడ్డి నిర్మాణానికి రాష్ట్రప్రభుత్వం రూ.7,800 అందిస్తోంది.

- ఈ విజయాలకు అదనంగా, ఒక్కొక్కరికీ రూ.1000-రూ.1,500చొప్పున పింఛన్ అందించడం ద్వారా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం 47లక్షల మందికి సామాజిక సాధికారత కల్పించింది. 2.46కోట్ల మంది అసంఘటిత కార్మికులకు బీమా ప్రయోజనం కల్పించింది. ప్రజాపంపిణీ వ్యవస్థ ద్వారా 1.44కోట్ల మందికి ఆహార భద్రత కల్పించింది. 6లక్షల మంది గర్భిణులకు, బాలింతలకు మరియు 24లక్షలమంది చిన్నారులకు పోషకాహారం అందిస్తోంది. నెలకు కనీసం రూ.10వేల ఆదాయం కల్పించడం ద్వారా 86లక్షల మంది స్వయం సహాయక సంఘాల మహిళలకు జీవన భద్రత ఇస్తోంది. కృష్ణా-గోదావరి నదుల అనుసందానం మరియు 7.25లక్షల పంటకుంటలు, 19,355 ఊటకుంటల తవ్వకం ద్వారా భూగర్భజలాలను గణనీయంగా పెంచడమే కాకుండా రైతులకు నీటి భద్రత కల్పించింది. గ్రామీణ ప్రాంతాలలో 14లక్షల ఇళ్లు మరియు పట్టణాలలో 5లక్షల ఇళ్ల నిర్మాణంతో గృహ భద్రత ఇచ్చింది. 75యూనిట్ల ఉచిత విద్యుత్ ద్వారా ఎస్సీ, ఎస్టీ వర్గాలకు విద్యుత్ భద్రత ఇస్తోంది. దీనిని 100యూనిట్లకు పెంచడం జరిగింది.
- కేంద్ర ప్రభుత్వ సహాయనిరాకరణ, ప్రకృతి వైపరీత్యాలు, తక్కువ వర్షపాతం లాంటి అనేక ప్రతికూల పరిస్థితులను ఎదుర్కొంటూ కూడా రాష్ట్రం రెండంకెల వృద్ధిరేటు నమోదు చేస్తోంది. రాష్ట్ర సర్వతోముఖాభివృద్ధితోనే అందరూ సంతోషంగా ఉంటారని, సమ్మిళిత, పోటీతత్వ విధానాలతో ఆనందమయ సమాజం సాధ్యమని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం విశ్వసిస్తున్నది. రాష్ట్రాన్ని 2022లో దేశంలో మొదటి మూడు ఉన్నత రాష్ట్రాల్లో ఒకటిగా, 2029 నాటికి దేశంలో నెంబర్-1గా తీర్చిదిద్దాలన్న విజన్తో ప్రభుత్వం దీక్షతో, నిబద్ధతతో పనిచేస్తోంది. ఎస్.డి.జీ లక్ష్యాల సాధనకు ఐక్యరాజ్యసమితి పెట్టిన గడువు 2030 కాగా అంతకంటే ముందే పూర్తిచేయాలని ప్రభుత్వం దృఢనిశ్చయంతో ఉంది.